

Bosna i Hercegovina >> Washingtonski sporazum

Washingtonski sporazum

Potpisali:

Bosansko-hercegovački premijer: Haris Silajdžić

Hrvatski ministar vanjskih poslova: Mate Granić

Predstavnik bh Hrvata: Krešimir Zubak

Konfederacija Sporazum između Bosansko-hercegovačke vlade i bosansko-hercegovačkih Hrvata

Washington, DC

1. ožujka 1994

Četiri dana prije kraja veljače 1994. u State Departmentu u Washingtonu, veleposlanici Redman i Galbraith su bili uključeni u razgovore između hrvatskog izaslanstva na čelu s ministrom vanjskih poslova Matom Granićem, i izaslanstva BiH na čelu s premijerom Harisom Silajdžićem. Prvog ožujka, Hrvati i Bošnjaci su dogovorili okvir za federaciju Hrvata i Bošnjaka s većinskim područjima u Bosni i Hercegovini i preliminarni sporazum o konfederaciji između Federacije BiH i Republike Hrvatske.

Na svečanosti u Bijeloj kući, 18. ožujka 1994., premijer BiH Silajdžić i čelnik Hrvata u BiH Zubak potpisali su ustav Federacije BiH, dok su istodobno predsjednici Tuđman i Izetbegović parafirali preliminarni sporazum o konfederaciji.

Potpisnici su se usuglasili o priloženom Okvirnom sporazumu o uspostavi Federacije u području Republike Bosne i Hercegovine s većinskim bošnjačkim i hrvatskim pučanstvom te je priloženi nacrt preliminarni sporazum za konfederaciju između Republike Hrvatske i Federacije Bosne i Hercegovine.

Nadalje, složili su se, da se uspostavi Prijelazni odbor s visokom razinom rada, koji će neposredno poduzeti konkretne korake prema uspostavi Federacije i Konfederacije. Odbor će započeti s radom 4. ožujka 1994. u Beču, te će ih nastojati zaključiti do 15. ožujka 1994:

1. Ustav Federacije;

2. Preliminarni sporazum o Konfederaciji između Republike Hrvatske i predložene Federacije;

3. Sporazum o vojnim aranžmanima u području predložene Federacije;

4. Prijelazne mjere o ubrzanju osnivanja Konfederacije i Federacije, uključujući gdje je to moguće, stvaranje vladajućih struktura kao što je navedeno u okviru sporazuma, a za sve ostale mjere utvrditi jesu li potrebne.

*/ Potpisao / Haris Silajdžić
/ Potpisao / Mate Granić
/ Potpisao / Krešimir Zubak*

Okvirni sporazum za Federaciju

I. Uspostava

Vođeni načelima povelje Ujedinjenih naroda, Opće deklaracije o ljudskim pravima i Deklaracije o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim, etničkim, vjerskim ili jezičnim manjinama, navodeći načela od strane Međunarodne konferencije za bivšu Jugoslaviju, sa sjednice u Londonu, kao i odluke Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda koji se odnose na bivšu Jugoslaviju, a na temelju suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Republike Bosne i Hercegovine, narodi i građani Bosne i Hercegovine, odlučni da osiguraju punu nacionalnu ravnopravnost, demokratske odnose, a najviše standarde ljudskih prava i sloboda, ovime će konstruirati Federaciju BiH.

Bošnjaci i Hrvati, kao konstitutivni narodi (zajedno s ostalima), kao i svi građani Republike Bosne i Hercegovine, će, u vršenju svojih suverenih prava, urediti unutarnju strukturu područja s većinskim bošnjačkim i hrvatskim stanovništvom u Republici Bosni i Hercegovini u Federaciji BiH, koji će se sastojati od federalnih jedinica s jednakim pravima i odgovornostima.

Odluke o ustavnom statusu teritorija Republike Bosne i Hercegovine s većinskim srpskim stanovništvom, donijet će se tijekom pregovora o mirnom rješenju na Međunarodnoj konferenciji za bivšu Jugoslaviju.

II. Raspodjela odgovornosti

1. Središnja država će imati isključivu odgovornost za:

- *Strane poslove.*
- *Nacionalnu obranu: uključujući i zajedničko zapovjedništvo, zajedničke vojne angažmane unutar Konfederacije, i zaštitu nacionalnih granica.*
- *Državljanstvo.*
- *Ekonomsku politiku, uključujući planiranje i obnovu.*
- *Trgovinu, uključujući carine, međunarodne trgovine i financije, trgovinu unutar Federalnog entiteta; komunikacije.*
- *Financije: nacionalna valuta, monetarna i fiskalna politika, reguliranje finansijskih institucija; zajednički angažmani u okviru konfederacije.*
- *Borbu protiv međunarodnih ratnih zločina, zločina unutar kantona, i drugih od posebnog interesa za središnju državu (npr., terorizma, trgovine drogom organiziranog kriminala) uz suradnju s Interpolom.*
- *Financiranje središnje države (porezi, zaduživanje).*
- *Radio-televizija s namjenom radio frekvencijske raspodjele*
- *Energetska politika i infrastruktura, uključujući unutar županijske distribucijske dodjele po*

tim pitanjima.

2. Središnja država i županije snose odgovornost za:

- *Ljudska prava.*
- *Zdravstvo.*
- *Politiku zaštite okoliša.*
- *Infrastrukturu za komunikaciju i prijevoz.*
- *Socijalnu politiku.*
- *Državljanstvo, provedbu zakona i propisa.*
- *Imigraciju i azil.*
- *Turizam*
- *Korištenje prirodnih resursa.*

Kad je to usklađeno, te odgovornosti mogu se koristiti zajedno ili odvojeno, ili od strane županija, kao koordinirane od strane središnje vlasti.

3. Županije će imati svu odgovornost za ono što nije izričito dodijeljeno središnjoj državi. Oni imaju ovlast nad sljedećim:

- Policijom (identične uniforme u Federaciji, s kantonalnim obilježjima).
- Obrazovanjem.
- Kulturom.
- Stambenom izgradnjom.
- Javnim uslugama.
- Lokalnim korištenjem zemljišta (zoniranje).
- Financiranjem kantonalnih vlada (oporezivanje, posuđivanje).
- Lokalnim tvrtkama i dobrotvornim aktivnostima (propisi, olakšice).
- Proizvodnji energije (organizacija lokalnih proizvodnih pogona).
- Radiju i televiziji.
- Naknadama za socijalnu skrb (pružanje).
- Turističkim razvitkom.

III. Struktura vlade

I. Središnja državna vlast

A. Izvršne vlasti

1. Predsjednik i potpredsjednik:

a. Zakonodavno tijelo će izabrati jednog Bošnjaka i jednog Hrvata, koji će se izmjenjivati po jednu godinu naizmjenično kao predsjednik i dopredsjednik tijekom četverogodišnjeg

mandata.

b. Predsjednik je šef države.

2. Vlada:

a. Vlada će se sastojati od premijera, zamjenika premijera, i ministara, od kojih svaki ima zamjenika. Nijedan zamjenik (uključujući zamjenika premijera) ne može biti iz istog konstitutivnog naroda kao njegov ministar.

b. Predsjednik, uz suglasnost potpredsjednika, imenuje Vladu, koja će biti potvrđena od strane Zastupničkog doma. Najmanje jednu trećinu ministarskih pozicija moraju zauzimati Hrvati.

c. Premijer će biti šef vlade.

3. Odgovarajuće ovlasti predsjednika i premijera i Vlade moraju biti navedene u Ustavu.

4. Odluke Vlade koje se odnose na vitalni interes bilo kojeg od konstitutivnih naroda moraju se dogovoriti konsenzusom.

B. Parlament

1. Zakonodavno tijelo se sastoji od dva doma:

a. Predstavničkog doma, u koji će biti izabrani zastupnici, demokratskim načinom na razmjernoj osnovi, u Federaciji BiH kao cjelini;

b. Doma naroda, u kojem ima jednak broj bošnjačkih i hrvatskih delegata.

Svaka županija daje određeni broj zastupnika koji će zauzeti bošnjački delegati i određeni broj mjesta za hrvatske delegate, proporcionalno u odnosu na ove dvije nacionalne skupine u toj županiji; svi bošnjački i hrvatski delegati iz svake županije moraju biti izabrani, odnosno potvrđeni, od bošnjačkih i hrvatskih zastupnika u županijskim skupštinama.

2. Odluke Parlamenta Federacije zahtijevaju odobrenje oba doma.

a. Odluke koje se tiču vitalnog interesa bilo kojeg od konstitutivnih naroda moraju se donijeti konsenzusom u Domu naroda, odnosno potporom većine bošnjačkih predstavnika i potporom većine hrvatskih predstavnika.

b. Izmjene i dopune ustava zahtijevat će u Domu naroda (način glasovanja naveden pod (a)) i, u Zastupničkom domu, dvotrećinsku većinu.

c. Druge odluke donose se prostom većinom u oba doma.

C. Pravosuđe

1. Postojat će Ustavni sud nadležan za rješavanje sporova između županija, zatim između bilo koje od njih i Federacije, zatim između bilo koje općine i njezine županije ili Federacije,

ili između ili unutar bilo kojeg tijela Federacije. Suce imenuje predsjednik, a bira ih zakonodavno tijelo, a sud se sastoji od jednakog broja sudaca iz svakog od konstitutivnih naroda; tijekom prijelaznog razdoblja od pet godina, jednu trećinu sudaca imenuje predsjednik Međunarodnog suda pravde od osoba koje nisu građani Federacije.

2. Postojat će i Sud za ljudska prava osnovan u skladu sa Rezolucijom 93 (6) Odbora ministara Vijeća Europe, čiji će sastav i nadležnost biti navedeni u ustavu.

3. Postojat će Vrhovni sud, koji ima selektivnu apelacijsku nadležnost od sudova županija i takvu nadležnost kao što je navedeno u ustavu i zakonima. Članove suda imenuje predsjednik i bira zakonodavno tijelo, a sastoji se od jednakog broja sudaca iz svakog od konstitutivnih naroda.

II. Županijske (kantonalne) vlade

Svaka županija će poduzeti sve potrebne mjere kako bi se osigurala zaštita prava i sloboda predviđenih u instrumentima navedenim u aneksu, te da djeluje u skladu sa Ustavom Federacije.

Svaka županija će imati svoju odgovornost, za stanovništvo u svakoj općini. Te, može prenijeti odgovarajuće ovlasti na općinu, što bi i trebali učiniti kada je većina stanovništva neke općine, manjina u županiji kao cjelini.

A. Izvršne vlasti

1. Predsjednik: Županijski predsjednik birat će se po jedinstvenom postupku koji će se odrediti u ustavu Federacije BiH i odražavati u ustavima županija.

2. Vlada: Vladu županije imenuje predsjednik županije i odobrava županijska skupština. Svaka vlada županija ima sastav koji odražava kroz popis stanovništva županije.

3. U ostvarivanju svojih odgovornosti u odnosu na županijsku policiju, županijska vlada će osigurati da sastav policije mora odražavati stanovništvo županije, pod uvjetom da sastav policije svake općine mora odražavati sastav potonjeg.

B. Parlament

Svaka županija ima zakonodavno tijelo, koje će biti izabrano demokratski, na razmjernoj osnovi u županiji kao cjelini.

C. Pravosuđe

Svaka županija ima svoj sud, koji će biti nadležan za žalbe od sudova općina, a imaju izvornu nadležnost nad slučajevima koji nisu u nadležnosti tih sudova.

Suci se imenuju od županijskog predsjednika i bira ih zakonodavno tijelo županije, na takav način da se sastav sudstva u cjelini odražava sukladno stanovništvu županije.

III. Općinske vlade

1. Općine imaju samoupravu o lokalnim pitanjima.
2. Izvršni organi općine: Svaka općina će imati izvršnu vlast, odnosno bira svoje upravno vijeće.
3. Svaka općina će imati svoje upravno vijeće koje će biti izabrano na demokratski razmjernoj osnovi.
4. Svaka općina će imati svoje općinske sudove, a nadležnost im se utvrđuje preko županijskog zakonodavstva.

IV. Županijska vijeća

Županije sa bošnjačkom većinom, odnosno s većinskim hrvatskim stanovništvom mogu osnovati županijska vijeća, kako bi se lakše koordinirale politike i aktivnosti o pitanjima koja su od zajedničkog interesa za njihove zajednice, odnosno o pitanjima nacionalnog interesa, i mogu preko njih savjetovati svoje predstavnike u Domu naroda.

V. Ljudska prava

Načela navedena u nastavku, kao i prava i slobode predviđene u dokumentima navedenim u aneksu ovog dokumenta će se primijeniti na cijelom području Republike Bosne i Hercegovine.

U Federaciji BiH:

1. Sve osobe unutar teritorija Federacije imaju prava na najvišoj razini međunarodno priznatih prava i sloboda predviđenih u dokumentima navedenim u aneksu.
2. Sve izbjeglice i prognanici imaju pravo slobodno se vratiti u svoje domove.
3. Sve osobe imaju pravo da im se vrati bilo koja imovina koje su lišeni tijekom etničkog čišćenja, i pravo na naknadu za svu imovinu koja se ne može vratiti. Sve izjave i obveze koje su napravili pod prisilom, posebice one koje se odnose na ustupanje prava na zemljište ili imovinu, smatrat će se ništavnim.
4. Svi sudovi, organi uprave i drugi državni organi Federacije Bosne i Hercegovine primjenjuju se, i poštuju se ona prava i slobode predviđene u instrumentima navedenim u aneksu. Sud za ljudska prava se posebno utvrđuje, njegov sastav i nadležnost utvrđuje se u ustavu.
5. Federacija će surađivati sa svim međunarodnim mehanizmima za zaštitu ljudskih prava osnovanim za Bosnu i Hercegovinu i nadzornim tijelima utemeljenim od strane bilo kojeg od instrumenta navedenih u aneksu.
6. Kako bi se pomoglo u provedbi prava i sloboda navedenih u ustavu, formira se funkcija Ureda Ombudsmana kojeg imenuje CSCE (Komisija za Europsku sigurnost i suradnju) iz svake priznate skupine: Bošnjaka, Hrvata i ostalih. Svaki Ombudsman će imati urede u cijeloj Federaciji BiH kako on smatra prikladnim, i ima odgovornost da istražuje potpuno, sva pitanja koja se tiču sigurnosti, prava i sloboda, i mora izvijestiti nadležna državna tijela, uključujući i predsjednika vlade Federacije, kao i CSCE.

VI. Vojni aranžmani

Obje strane se slažu o uspostavi jedinstvenog vojnog zapovjedništva vojske Federacije. Strane će razvijati sveobuhvatne prijelazne dogovore u tom cilju u kontekstu vojnog ugovora. U prijelaznom razdoblju:

1. Trenutna struktura naredbi će ostati kakva je;
2. Vojne snage, obje strane će razdvojiti jedna od druge odmah, s ciljem povlačenja, na sigurnu udaljenost koju treba navesti u vojnom sporazumu, i
3. Sve inozemne oružane snage, osim prisutnih preko sporazuma s Republikom Bosnom i Hercegovinom ili odobrenja Vijeća sigurnosti UN, će napustiti teritorij Federacije.

VII. Proglašenje ustava

Ustav Federacije će biti proglašen od strane Ustavotvorne skupštine, koja će se sastojati od onih zastupnika koji su izabrani na izborima 1990. godine u Skupštinu Republike Bosne i Hercegovine, a čiji je mandat još uvijek na snazi. Proglašenje ustava zahtijevat će konsenzus između izaslanstva hrvatskog naroda, koje obuhvaća sve predstavnike hrvatske nacionalnosti, i izaslanstva bošnjačkog naroda, koje obuhvaća sve predstavnike bošnjačke nacionalnosti.

VIII. Raspored tijekom prijelaznog razdoblja

Dvije strane su suglasne o uspostavi odbora koji će pripremiti nacrt ustava Federacije i koordinatna druga pitanja u svezi s provedbom Okvirnog sporazuma, te čiji će rad biti na visokoj razini. Odbor će započeti s radom u Beču 4. ožujka 1994. Dok ustav Federacije ne stupi na snagu, sadašnji administrativni aranžmani će biti i dalje na snazi svugdje u Republici Bosni i Hercegovini, osim ako Odbor ne odluči drugačije konsenzusom, i osim u upravi Grada Mostara, za koju će se dvije strane složiti da se do dvije godine vodi preko izaslanika EU.

Aneks

Instrumenti ljudskih prava pripojeni u Ustavnom sporazumu

A. Opća ljudska prava, osobito građanska i politička prava

1. 1948. - Konvencija o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida
2. 1948. - Opća deklaracija o ljudskim pravima, članci 1-21
3. 1949. - Ženevske konvencije I-IV o zakonima rata, a 1977. Ženevski protokoli I-II s njima
4. 1950. - Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, i protokoli 1-10 s njima.
5. 1951. - Konvencija o statusu izbjeglica, a 1966. protokol uz nju
6. 1965. - Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije

7. 1966. – Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima i njegovi 1966. i 1989. izborni protokoli u tome.
8. 1979. - Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije protiv žena.
9. 1981. - UN-ova deklaracija o ukidanju svih oblika nesnošljivosti i diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja.
10. 1984. - Konvencija protiv mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja.
11. 1987. - Europska konvencija o sprječavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja.
12. 1989. - Konvencija o pravima djeteta

B. Zaštita skupina i manjina

13. 1990. – Preporuka Vijeća Europe, Parlamentarnoj skupštini o pravima manjina, par. 10-13
14. 1992. – UN-ova deklaracija o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičnim manjinama.

C. Gospodarska, socijalna i kulturna prava

15. 1948. - Opća deklaracija o ljudskim pravima, članci 22-27
16. 1961. - Europska socijalna povelja i protokol 1 u tome
17. 1966. - Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima

D. državljanstva i nacionalnosti

18. 1957. - Konvencija o državljanstvu udatih žena
19. 1961. - Konvencija o smanjenju broja osoba bez državljanstva

Posted by USIP Library on: February 14, 2000

Source Name: The United States and Croatia: a documentary history, 1992-1997. (Printing by USIA Regional Program Office, Vienna) [1997?], 29-37. (for text of agreement)